

OBSAH

PŘEDMLUVA	4
I. ÚZEMÍ ORLICKÝCH HOR	5
II. OBYVATELSTVO ČESKÉ A NĚMECKÉ NÁRODNOSTI	6
III. LIDOVÁ STRAVA HORSKÝCH OBLASTÍ	8
IV. LIDOVÁ STRAVA Z PODHŮŘÍ ORLICKÝCH HOR	12
V. JÍDELNÍ LÍSTKY Z PODHŮŘÍ ORLICKÝCH HOR	13
Jídelní lístek zámožnější venkovské domácnosti z 2. pol. 19. století	
Jídelní lístek venkovské domácnosti z roku 1863	
Jídelní lístek měšťanské domácnosti z druhé poloviny 19. století	
Jídelní lístek staročeské svatby ze selské usedlosti z konce 18. století	
Jídelní lístek venkovské svatby z konce 19. století	
Jídelní lístek měšťanské staročeské svatby z přelomu 18. a 19. století	
Jídelní lístek městské svatby z konce 19. století	
Jídelní lístek z městského křtu	
Štědrovečerní jídelní lístek venkovské rodiny z počátku 19. století	
Jídelní lístek z fary v Bílém Újezdě	
VI. RECEPTÁŘ	18
MOUKA, OBILOVINY, CHLĚB, PEČIVO	19
AMPRECLE	
BABA (KUGELHUPF)	
BANDUR	
BROUSEK	
BREJLE nebo také BREJLATA	
DALAMÁNEK	
DOLEK neboli VDOLEK	
DUŠINKY	
CHLEBNÍK	
JAHELNÍK	
JAHELNÍK Z JAHELNÉ KAŠE	
JAHELNÁ KAŠE SLADKÁ	
JAHELNÁ KAŠE SLANÁ	
KOČIČÍ SVATBA	

KRAUTKNÖDEL
 KRUPOTO
 KRUPIČNÁ KAŠE SE SLANINOU
 JIDÁŠKY – Pečivo pašijové
 MAKOVEC Z ROKYTNICE V ORLICKÝCH HORÁCH
 MARTINSKÝ ROHLÍK tzv. MARTIN
 MAZANEC ANUŠE KEJŘOVÉ z roku 1913
 MOTLITBIČKY
 MOUČNÁ KAŠE na sladko i s křenem
 MRKVANEC
 OBLOUČKY z VAMBERKA
 OSTERBROTA
 PECIVÁLKY A DÍTATA
 PFENGLA (KRAPFEN)
 PODPLAMENICE
 POHANKOVÁ KAŠE
 PUMPRNIKL
 ROKYTNICKÉ KŘESNÉ PLACKY
 ŠUSTERKY Z MOUKY
 TAŠTIČKY – PIROHY S POHANKOU
 VRKOČ

POLÉVKY 34

BRAMBORAČKA dle ANUŠE KEJŘOVÉ
 BRAMBOROVÁ POLÉVKA
 BRUMMSUPPE
 BRYNDA nebo také ŽBRUNDA
 BYLINKOVÝ ÚKROP JARNÍ
 COURAČKA
 DROBENÁ POLÉVKA
 DROBOUKA
 HLADKÁ ANČKA
 HLADKÁ POLÉVKA KYSELÁ nebo SLADKÁ
 HOVĚZÍ POLÉVKA
 HOVĚZÍ POLÉVKA S KRAPLIČKAMI dle M. D. RETTIGOVÉ
 HRACHOVÁ POLÉVKA dle M. D. RETTIGOVÉ
 HRACHOVA POLÉVKA z ORLICKÝCH HOR
 HRACHOVÁ POLÉVKA SLADKÁ
 CHLEBOVÁ POLÉVKA
 KRAMATKA
 KROPOUKA
 KRUPOVKA dle M. D. RETTIGOVÉ

KRUPIČNÁ POLĚVKA SE SMETANOU A VAJÍČKEM
KYSELO z KUPOVANÉHO KVASU
KYSELO dle ANUŠE KEJŘOVÉ z CHLEBOVÉHO KVASU
MLÉČNÁ TĚSTOVINOVÁ POLĚVKA
MLSNÁ POLIUKA
OUKROP neboli ČESNEČKA
OVOČNÁ POLĚVKA z ROKYTNICE V ORLICKÝCH HORÁCH
POLÉVKOVÝ HRNEC SPRAŤÁK
POLĚVKA PIVNÍ SLADKÁ
POLĚVKA S MOZEČKEM dle M. D. RETTIGOVÉ
POLÍVKA S BUCHTOU V PÁŘE VAŘENOU dle M. D. RETTIGOVÉ
POLĚVKA S POHANKOU
POLĚVKA VINNÁ SLADKÁ
POLĚVKA ZE SYROVÁTKY
POLÍVKA ZE ŽLOUTKŮ NA ZPŮSOB KRUPOVKY dle
M. D. RETTIGOVÉ
POVIDLAČKA
PRAŽENKA
PRDELOVÁ POLIUKA
RYBÍ POLĚVKA
RYBOVÁ POLĚVKA z PODHUŘÍ ORLICKÝCH HOR
RYCHLÁ JEDNODUCHÁ POLĚVKA
SEMENCOVÁ POLĚVKA
SYPANKA
ŠŤOVÍKOVÁ POLĚVKA Z KRÁLÍK
TISÍCOVÁ POLĚVKA
VELIKONOČNÍ POLĚVKA Z KRUPK
WASSERSCHNARRE
ZASMAŽENÁ HOUBOVÁ POLĚVKA
ZELENINOVÁ POLĚVKA MLÉČNÁ
ZELŇAČKA
ZELOUKA z ORLICKÝCH HOR
ŽEBRÁČKÁ POLIUKA

PŘÍLOHY A ZÁSMAŽKY DO POLÉVEK 50

BRAMBOROVÉ NOKY
HNÍZDEČKA
CHLEBOVÉ NOKY
JATERNÉ KNEDLÍČKY
JÍŠKA
KÁPÁNÍ
KRAPLÍČKY dle M. D. RETTIGOVÉ

NUDLÉ – FLÍČKY – STROUHÁNKA
SVÍTEK
SVÍTEK BRAMBOROVÝ
SVÍTEK JÁTROVÝ
SVÍTEK MOUČNÝ
SVÍTEK MOZEČKOVÝ

MASO 54

BOLEHOŠŤSKÝ ŘÍZEK
DIVOKÁ KACHNA PO ORLICKU
DRŠŤKY
DUŠENÉ HOVĚZÍ MASO, SVÍČKOVÁ, KRÁLÍK
FLAKSA
GULÁŠ
HAŠÉ
HOVĚZÍ NA CIBULCE
HUSY, KACHNY, KUŘATA
KANČÍ NA ŠÍPKOVÉ OMÁČCE
KARBONÁTKY A FAŠÍROVANÁ (SEKANÁ)
KOTLOVÝ MASO
KRÁLÍK (ZAJÍC) NA ČESENKU z okolí NOVÉHO MĚSTA N. M.
KRÁLÍK NAKYSELO
KRÁLÍK PO DOUDLEBSKU SE SLANINOU
KRÁLÍK S PAŽITKOVOU NÁDIVKOU A KOPŘIVAMI
KŮZLE SMAŽENÉ
MOZEČKOVÁ OMELETA
NADÍVANINA Z ORLICKÝCH HOR
NÁDIVKA K PEČENÉMU MASU
ORLICKÁ ROŠTĚNKA
ORLICKÝ KOTLET
ORLICKÝ ŘÍZEK Z RYBÍHO FILÉ
PEČENĚ TELECÍ
PEČENĚ VEPŘOVÁ
PEČENĚ SKOPOVÁ
PEČENĚ JEHNĚČÍ nebo KŮZLEČÍ
PEČENĚ KOLENO Z ORLICKÝCH HOR
PRESBUŘT
ROŠTĚNKY
RYCHNOVSKÝ KOTOUČ
SKOPOVÉ S MAJORÁNKOVOU OMÁČKOU
SEKANINA JATERNICOVÁ
SMĚS RAMPUŠÁK

ŠKVARKY
TELECÍ NEB VEPŘOVÉ NOŽIČKY
TELECÍ NEB VEPŘOVÉ ŘÍZKY
TELECÍ MASO S KARFIOLEM
ŽAMBERECKÝ ŘÍZEK
ŽEBRÁČKÝ KARBANÁTEK

RYBY 71

KAPR NA ČERNO dle M. D. RETTIGOVÉ
KAPR PEČENÝ S KYSELOU SMETANOU dle M. D. RETTIGOVÉ
KAPR SMAŽENÝ dle M. D. RETTIGOVÉ
KAPR PO BISKUPSKU
LOSOS NA MODRO dle M. D. RETTIGOVÉ
LOSOS NA POLSKÝ ZPŮSOB dle M. D. RETTIGOVÉ
LOSOSOVÉ PEČENÉ ŘÍZKY dle M. D. RETTIGOVÉ
MIHULE VAŘENÉ
MIHULE DUŠENÉ
OUHOŘ PEČENÝ NA OHNI dle M. D. RETTIGOVÉ
RYBY PEČENÉ V POPELU
SLANEČEK S ČESNEKEM
ŠTIKA S CITRÓNOVOU OMÁČKOU dle M. D. RETTIGOVÉ
ŠTIKA SE SARDELOVOU OMÁČKOU dle M. D. RETTIGOVÉ
TRESKA neboli „štokfiš“
TRESKA VAŘENÁ
TRESKA OBECNÉHO LIDU
UZENÁ RYBA dle M. D. RETTIGOVÉ

OMÁČKY 78

BÍLÁ OMÁČKA NA ZAJÍCE
CIBULKOVÁ OMÁČKA dle M. D. RETTIGOVÉ
ČESNEKOVÁ OMÁČKA dle M. D. RETTIGOVÉ
ČERNÁ OMÁČKA NA ZAJÍCE
DIVOKÁ OMÁČKA
HOUBOVÁ OMÁČKA Z ŘÍBKŮ
JÁTROVÁ OMÁČKA
KOPROVÁ OMÁČKA
KŘENOVÁ OMÁČKA
POLSKÁ OMÁČKA
POVIDLOVÁ OMÁČKA ZE SEVEROVÝCHODNÍCH ČECH
RAJSKÁ OMÁČKA
SARDELOVÁ OMÁČKA
ŠÍPKOVÁ OMÁČKA

PŘÍLOHY K MASITÝM POKRMŮM 82

BRAMBOROVÉ KNEDLÍKY
HEFERKNÖDEL
HOUSKOVÉ KNEDLÍKY
JAHELNÉ KNEDLÍKY
KNEDLÍKY nebo také SEMMELKNÖDEL
PILZKNÖDEL
SOMMNERKNÖDEL
WINTERKNÖDEL

BRAMBOROVÁ JÍDLA 85

BOSÁKY
BRAMBORKA – KUCMOCH – KUCMOCHT nebo také DRN
BRAMBOROVÉ JÍDLO
BRAMBOROVÉ KNEDLÍKY PLNĚNÉ BORŮVKAMI
BRAMBOROVÉ PLACKY
BRAMBOROVÝ SALÁT
BRAMBOROVÝ ŠLEJŠKY
BRAMBORY NA LOUPAČKU
BURÁTKA
ERDÄPFELSCHLEISKER
CHLUPÁČE
CHLUPATÉ NOKY S MLÉKEM
KMOCHANDA S PRACHARANDOU
KOPÝTKA Z POLSKA
KRAMFLEKY neboli KŘÁPANCE
KYNUTÉ SMAŽENÉ BRAMBOROVÉ KNEDLÍKY
NASTAVOVANÁ KAŠE
NETUHY BRAMBOROVÉ
PECIVÁLKY
PŘESBIDLO
SCHLITTENBAHN
SLADKÝ BRAMBORÁK
SPITZBUBE nebo také DUMME JUNGEN
ŠKUBÁNKY – TRPALKY – NETUHY
ŠŤOUCHANEC
ŠUSTERKY

ZELENINA 94

CELEROVÝ SALÁT
CELER SMAŽENÝ
CIBULOVÉ KROUŽKY

CIBULE V ŽUPANU
ČERVENÁ ŘEPA DUŠENÁ
GRIESSBREI a GRIESSPAPPE
HRACHOVÁ KAŠE
KAPUSTA
KAPUSTOVÁ HAŠE
KAPUSTOVÉ KARBANÁTKY
KOČIČÍ SVATBA
KRUPIČNÁ KAŠE SE SLANINOU
KRAUTKUCHEN neboli ZELNÍKY
KVĚTÁK JAKO MOZEČEK
MRKVANEC
PUČÁLKA SLADKÁ
RITSCHGER
SMAŽENÉ HRACHOVÉ ŠIŠKY BOŽÍHODOVÉ
SVARBA
ŠTRUDL SE ZELÍM
ZELNÍK

BYLINKY, HOUBY A VEJCE 102

GEBRATE
HOUBOVÁ MÍSA PANA JOSEFA z ORLICKÝCH HOR
HOUBOVÉ ŘÍZKY
HOUBOVÝ GULÁŠ BRAMBOROVÝ
HUBNÍK
JÁHLOVÝ HOUBOVEC
JARNÍ VEJCE
KUBA Z KRUPEK
KUBA z ROKYTNICE V ORLICKÝCH HORÁCH
KRUPICOVÁ KAŠE S HOUBAMI
KRUPOTO
PASTŘEPEK
SALÁT Z PAMPELIŠKY
ŠPENÁT Z LEBEDY
ŠPENÁT Z KOPŘIV
VAJÍČKA S VOPICHEM
VAJEČNÁ MÍCHANICE S HOUBAMI
VEJCE PO KOLEDĚ

SLADKÁ JÍDLA A MOUČNÍKY 109

ÄPFEL a BIRNENSPALTEN
BENDOUKA

BLBOUNI
BOŽÍ MILOSTI
BRAMBOROVÝ ZÁVIN
BŘEČKA
BUCHTA PRÁŠKOVÁ
BUCHTA MEDOVÁ
BUCHTY z ROKYTNICE V ORLICKÝCH HORÁCH
CERTLE
ČOKOLÁDOVÉ ČTVEREČKY
JABKANCE z PODORLICKA Z ČESKÉ TŘEBOVÉ
KOLÁČE Z LISTOVÉHO TĚSTA z ROKYTNICE
V ORLICKÝCH HORÁCH
LAČNÁ PÝCHA
LEVNÝ A JEMNÝ DORT
LÍVANCE
MAKOVEC
MANDLOVÝ NÁKYP
MANDLOVÉ KOUSKY
MÁSLOVÁ ŠTRÚDLE
MUZIKA
NÁKYP CHLEBOVÝ
NÁKYP KRUPICOVÝ
NÁKYP POHANKOVÝ S OVOCEM
NÁKYP RÝŽOVÝ
NÁKYP TVAROHOVÝ S MANDLEMI
NÁKYP Z JABLEK
NASSE HADERN
NUDLE CEZENÉ S TVAROHEM, PERNÍKEM NEBO STROUHANKOU
NETINKY nebo NETYNKY
NETYNKA Z BRAMBOROVÉHO TĚSTA
OBSTKNÖDEL
POHÁDKA MLÁDÍ
PRACHARANDA
PUDING Z RÝŽE
PUMPRNIKL
REJŽÁK z ORLICKÝCH HOR
SEMMELMICH
SLÍVÁKY
SKOŘICOVÉ TOUSTY
SMAŽENEC
SMAŽENÉ TVAROHOVÉ HRUDKY
SUŠENKY K ČAJI

ŠTĚDROVEČERNÍ OPLATKY
ŠTĚDROVKA neboli VÁNOČKA
TVAROHOVÉ KNEDLÍKY S JABLKY
TVAROHOVÉ FARÁŘSKÉ KNEDLÍKY
TVAROHOVÉ ROHLÍKY
ŠÁTEČKY Z LÍSTKOVÉHO TĚSTA
VELIKONOČNÍ BERÁNEK BOŽÍHODOVÝ
VELIKONOČNÍ PERNÍČKY
VELIKONOČNÍ ŠKVARKÁČE
VELIKONOČNÍ ZAVINOVAČKA
VĚNEČKY
VODVÁRKA
ZÁZVORKY
ZEMLBÁBA
ŽEMLOVKA či ZEMLBÁBA MANDLOVÁ

NÁPOJE 126

BŘEČKA
CILIFINDA
ČAJ BORŮVKOVÝ
ČAJ LIPOVÝ
ČAJ PRVOSENKOVÝ MÍCHANÝ
ČAJ ŠÍPKOVÝ A JEŘABINOVÝ
ČAJ TŘEZALKOVÝ
ČAJ Z JABLEČNÝCH ŠLUPEK
ČAJ Z KVĚTU ČERNÉHO BEZU
ČAJ Z MÁTY PEPRNÉ
ČAJ Z PAMPELIŠKY
ČAJ ZE SUŠENÉHO OVOCNÉHO LISTÍ
KOUNOVSKÁ TRACHTĚNA
NEDVĚD
SEDLY MLÍKO
KÁVA ŽITNÁ z FRANCKOVY „PERLOVKY“
KÁVA z HRADECKÉ CIKORKY
KRUPOVKA
LOGR
MEDOVINA
PIVO
SIRUP Z KVĚTU ČERNÉHO BEZU
SIRUP Z PAMPELIŠEK
VÍNO BEZOVÉ
VÍNO PAMPELIŠKOVÉ

VÍNO JEŘABINOVÉ
VÍNO REBARBOROVÉ
VÍNO TRNKOVÉ
JALOUCOUKA
ŠIŠKOUKA
VIŠŇOUKA
VOŘECHOUKA
ŽITNÁ

TABULKA MĚR A VAH PRO RECEPTY M. D. RETTIGOVÉ	135
POZNÁMKY	136
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE ČERPÁNÍ	137